

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniæ Agrippinæ, 1653

3. Abusus Verbi Dei. I. Primi Ordinis II. Secundi Ordinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

esset lapsus. vt enim scribit Cassianus, (a) cùm impelleretur à Diabolo, vt quoniam sanctus habebatur, solum pane & aquâ victitans, ex alto se deijceret; suggerebe autem, non esse dubitandum, virum talem à Deo Angelorum ministerio excipiendum: itaque præcipit se in puteum, vbi miserè perijt.

(a) Cassianus Collatione 2. cap. 4.

ARTICULUS III.

ABVSVS VERBI DEI.

NUNC attendite, & animaduertite, quàm multum Diabolum Architectum stultissimum imitentur in Abusu Verbi DEI, quod tanquam Vectem vsurpant, vt se aliosque in ruinam impellant, Cauete. nam Deo maximè displicet, illiusque indignationem prouocat.

ABVSVS Verbi DEI, qui est *Vectis* Diaboli, in eo vniuersè consistit, quod adhibeatur, & detorqueatur ad id, ad quod minimè deberet. Id contingere potest varijs modis, quibus accidit multos grauitè delinquere: aliquando cum quadam ignorantia, vtinam semper inculpabili, ideoque instruendi ac monendi sunt; aliquando ex malitia merâ, instigati à pessimo Architecto Diabolo.

§. I. **I**N primo ordine sunt, qui advocant Verba Sacræ-Scripturæ, quæ sunt DEI, per detorsionem, ingeniosam quidem fortasse illam, sed peruersam, ad nugas, iocos, facerías, ad ludicra, ad aliorum tarpendo, mores, ad exponendos quosdam ludibrio, ad excitandum

randum risum circumstantium, ad commonendum petulcum splenem audientium, aut legentium (a) componuntur centones, non Homerici, sed Sarraceni, concinnantur pasquilli, confinguntur libelli famosi, ex meris sententijs Scripturæ-Sacræ, quæ ad alium longè sensum, quàm quem habent in Diuinis paginis trahuntur, ac scurrilitati petulantis ingenij deseruiunt. Dicitur ex abrupto versiculus è Biblijs desumptus ad eliciendum semicatholici cachinum. In quo peccant aliquando grauius, quàm existimant, viri Docti, sed leuiculi; & adolescentes quidam ingeniosuli, vt sibi videntur, sed ridicularij & nugiuenduli. Quod peccatum, tanquam graue, contra religionem, ac DEO Diuinisque rebus debitam reuerentiam, execrantur Patres, Magistri Ecclesiæ, & nouissimè Concilium Oecumenicum Tridentinum, in quo Sapientissimorum totius orbis fuit confessus. Eius hoc est decretum sessione IV. de Canonicis Scripturis & vsu Sacrorum librorum. *Sacrosancta Oecumenica, & Generalis Tridentina Synodus in Spiritu Sancto legitime congregata temeritatem illam reprimere volens, quæ ad profana quæque couertuntur, & torquentur verba & sententiæ Sacra-Scripturæ: ad scurrilia scilicet, fabulosa, vana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias, & diabolicas incantationes, diuinationes, sortes, Libellos etiam famosos, mandat, & precipit, ad tollendam huiusmodi irreuerentiam, & contemptum ne de cetero quisquam quomodolibet verba Scripturæ-Sacræ ad hæc & similia audeat vsurpare; vt omnes huius generis homines, temeratores ac violatores Verbi Dei, iuris & arbitrij pœnis per Episcopos coerceantur.*

Quæ grauissima prohibitio, satis declarat totius Synodi iudicio hunc abusum Verbi DEI esse peccatum mortale, constituens hominem temeratorem, ac violatorem

Verbi

(a) ad fabulosa, detractoria, superstitiosa, & eius generis alia

Verbi DEI. Hinc in formula examinis conscientiae, inter puncta est istud etiam: *An verba Sacra-Scriptura ad facer applicauerit?* Item. *An peccata sua Scriptura Sacra excusauerit.* Quare, nolite assuescere Academici Catholicæ Ecclesiæ, Mattis optimæ filij haud degeneres, ad rem tam seuerè prohibitam: nolite linguam ei accommodare, immò nec aures, sed potius alijs ira scurriliter loquentibus auditum cum indignatione auertite, aures occludite, expuite, horrorem ostendite, nullatenus ridere Superioribus affines sunt, qui abutuntur verbis ac ritibus Sacrosanctæ Missæ, ac ridiculè pronunciant, dum nugantur, *Dominus vobiscum: Ite missa est:* aliosque sacrificij tremendi uersiculos. Quod si ex contemptu fieret, ut ab hæreticis esset grauissimum mortale, *Caue te.*

§. II. IN secundo ordine abutentium Verbo DEI, tanquam *Veete diabolico*, sunt illi, qui vel ad peccatum committendum adhibent, vel ad excusandum peccatum commissum usurpant. Nihil est facilius, quam adducere sententiolam aliquam ex Codice sacro male explicatam, ac detortam ad incitandum iam præcipitè, ut crimen patret, aut, ut patratum excuset. In quo magistri fuerunt artificiosissimi sed à Cacodæmone edocti hæretici huius ac superioris æui, Lutherus, Calvinus, Zvinglius, & illorum affeclæ. Qui quicquid fuerat, eatenus in Ecclesiâ Catholicâ firmum, stabile, immobile, aggressi fuerunt loco mouere hoc *Veete Abusus Verbi DEI*, quod interpretatione prauâ ac adulterinâ detorquentes adhibebant, tum ad peccandum liberè, tum ad excusandas excusationes in peccatis. Incredibile est, non credet posteritas, non credidisse ego, nisi ipsorum-met dictis scriptisque edoctus, quanto perè simplicitati populorū illuserint, & imposuerint, ut in Septentrione, in Germaniâ, Britanniâ, Galliâ, deinde que in Bohemiâ, Vngariâ,

Polo-

Poloniã mouerunt penè vniuersa, vt inuenterent, per
Abulum Verbi DEI, tanquam per Vectem Tartareum
interpretationibus confectis absurdis, ridiculis, puerili-
bus, ac scurrilibus confectum. Quo in genere tam sunt
multa, tam varia, tam in omni criminum genere diuer-
sa, vt nunquam finem inuenirem, si singula recentere
aggrederer: quare paucula tantùm adferam ad caute-
lam, & hæresis detestationem.

ARTICULUS IV.

INITIO hæresis Lutheranæ perruptis, vt monasterio-
rum, ita pudicitia claustris, homines DEO per voti-
um castitatem dicati, qui immobiles censerent poterant,
minimo impulsu, transferebatur ad seculum, seu vitam
secularè profugiebant è Monasterijs. vestem religiosã
abijciebant, abradebant tonsurã, procabatur vix egressi
claustro: mox conuolabant ad nuptias: ducebant vxores
Canonici, Vicarij, Monachi, quorum dux erat Lu-
therus. Mirabantur plebs, populus, nobiles repentinam
illam mutationem, hætenus in Ecclesiã Christi nec
visam, nec auditam: & quidem in ijs, qui se profiteban-
tur esse Euangelicos, ac facere omnia secundum Verbum
DEI, consentaneè ad Euangelium. Quo ruitis mei po-
pulares? quid agitis? quis dementauit? Non dementiã
hæc signa sunt; respondebant, sed sapientiã Euangelicã,
quã docemur, homines etiam sanctos, quales nos acci-
pere aliquando vocationem diuinam ad Nuptias. Ad
Nuptias-ne viros voto castitatis adstrictos DEO? Cleri-
cos, Sacerdotes, Monachos? ad nuptias-ne cœlibatum
vsque ad mortem professos? Ita, ad nuptias. Nonne
scriptum est. *Vocatus est IESUS & discipuli ad nuptias?* Ioan-
nis secundo. Nonne scriptum est? *Ite ad exitus viarum. & quos-
cumq; inuenietis vocate ad nuptias.* Matt. xxii. Nonne scriptum

Quinta Pars.

V u

est